

Kdož jsi bez viny, hod' kamenem, aneb lze chybu odvrátit?

M. Podolská, M. Ludvíková

Dětské kardiocentrum 2. LF UK a FN Motol

*Data: Ing. Kučerová, FN Motol, Odd. kvality péče
IT podpora: A. Ludvíková*

Zažitá dogmata

- Zdravotníci nechybují
- Neštěstí způsobují chyby jednotlivců
- Lidé, kteří chybují jsou špatní
- Obvinění a trest je motivační

Trochu práva neuškodí

- Sledování nežádoucích událostí:
- § 47 a § 98 – 106 zákona č. 372/ 2011 Sb.
o zdravotních službách
 - věstník MZ 8/ 2012
 - vyhláška č. 102/ 2012 Sb.

Právní odpovědnost sester

- zákon č. 96/ 2004 o nelékařských zdravotnických povoláních - vyhláška č. 55/ 2011

„ Je docela možné , že už můžete chodit a že vám . lékaři říkají , že chodit můžete , ale jako váš právník vám říkám naprosto jasně , že ještě nemůžete ! ”

Bezpečí poskytované zdravotnické péče v ČR

- ÚZIS
- NSHNU – start pilotního provozu 6 / 2009
- Zapojení do systému je dobrovolné

k říjnu 2014 zapojeno 82 nemocnic a léčeben
(cca 40 000 lůžek)

Definice nežádoucí události

- „Nežádoucí události jsou události nebo okolnosti, které mohly vyústit nebo vyústily v tělesné poškození pacienta, kterému bylo možné se vyhnout.“

(Věstník MZ ČR)

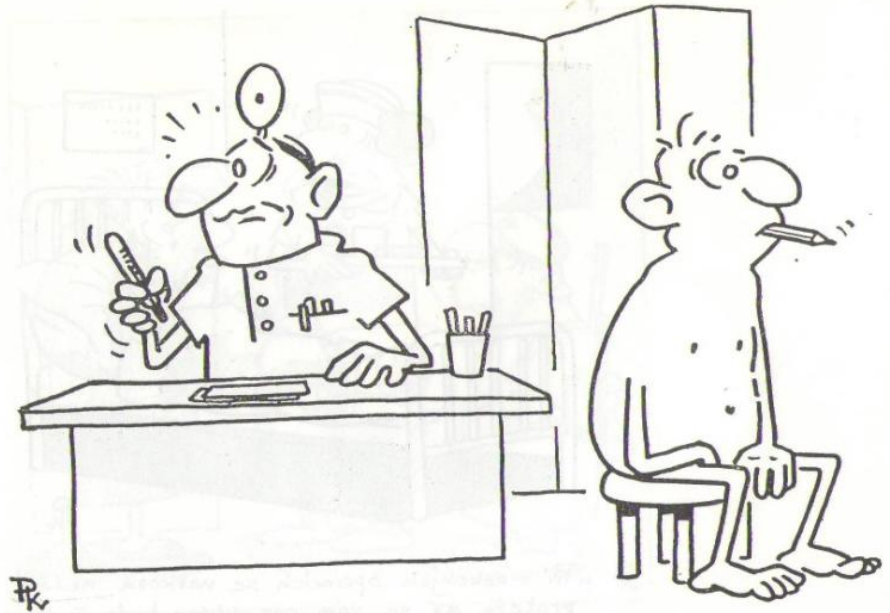
Chyby

Aktivní

- na individuální úrovni
- nedostatečná odbornost
- přecenění schopností
- selhání dovednosti
- únava, nemoc, stres, strach....
(okamžitý negativní důsledek)

Latentní

- v systému (vybavení, organizace práce)
- nerealizovatelný plán činnosti
- nedostatek personálu / únava
- nedodržení standardů kvality
- přístrojové vybavení
(mohou přetrvávat bez povšimnutí)

Možný přístup k hlášení NU

Dnes

- **Zdravotnické zařízení deklaruje nesankční přístup k hlášení nežádoucích událostí.**
- Tzn. zajišťuje ochranu hlásícího před postihem za to, že hlášení provedl.
- **Zdravotnické zařízení ustanovuje hlášení NU jako povinnost každého pracovníka zdravotnického zařízení, který událost zjistí.**
- Neomezuje tedy povinnost hlášení pouze na sestry či pouze na klinické pracovníky. Povinnost hlášení by se měla vztahovat také na pracovníky dodavatelských institucí zajišťujících pro zařízení některé služby.
- **Zdravotnické zařízení edukuje své pracovníky o smyslu a účelu hlášení nežádoucích událostí.**
- **Zdravotnické zařízení umožňuje anonymní hlášení nežádoucích událostí.**
- **Provedení hlášení je snadné a obsah hlášení se soustředí na textový popis nežádoucích událostí.**
- **Hlášení je bez zbytečného zdržení směrováno přímo k osobě či osobám, které se zabývají ve zdravotnickém zařízení zpracováním hlášení nežádoucích událostí.**
(Věstník MZČR)

30. léta minulého století, Baťova nemocnice, Zlín

Sestra

podala pacientovi oběd před operací	10,-
poslala pacienta s horečkou na RTG	5,-
napsala neg. výsledek moče, aniž moč vyšetřila	5,-
přivedla nemocného s akutní apendicitis pěšky na sál	10,-
arogantní chování	20,-
za poklesek v asepsi	20,-
nevykoupala pacienta	10,-

(Z historie ošetřovatelství, V. Kafková)

Kořenová analýza

- Hledá zpětně příčinu NU
- Nastavuje pracovní postupy a minimalizuje opakování chyby
- Je nástrojem k uvědomění si vlastní chyby
- Netrestá

(obrázek vpravo „ po bitvě je každý generál ☺ “)

Nežádoucí události předané do systému NSHNU

K říjnu 2014 – hlášeno 16 445 NU

Nemocnice - nejčastěji dekubity

Léčebny - nejčastěji pády

NSHNU – hlášené NU za r. 2013

- Pády 32%
- Chování osob 19%
- Dekubity 14%
- Nosok. nákazy 10%
- Klinický výkon 8%
- Nehody 5%

FN MOTOL

- Přijatá hlášení NU:
 - 2. polovina roku 2014 - 757 NU
 - 1. polovina roku 2015 - 838 NU

Nejčastější NU ve FN MOTOL

- Pády v 2. pololetí 2014 – 402
v 1. pololetí 2015 – 440
 - 98,9 % - v riziku pádu
 - 52,0 % - léčba antihypertenzivy
 - 74,3 % - na pokoji

Další nejčastější NU ve FN Motol

- Agresivní chování
- 1. pololetí 2015 - 82 hlášení
 - 3x zaměstnanec
 - 42x doprovod pacienta
 - 37x pacient
 - 25x muž
 - 12x žena

A další a další.....

- Svévolný odchod pacienta z nemocnice
- Problém s transportem
- Selhání techniky
- Laboratorní služby
- Chyba při podání medikace
- Problémy s IT
- Nepředvídatelné úmrtí
- Problém s identifikací

Problém s identifikací pacienta

Ze života

Chyba při podání medikace

„On pan lékárník nemohl rozluštit ten váš recept, tak mi dal tyhle pilulky, abyste je ochutnal a řekl mi, jestli to jsou ony.“

Problém s identifikací pacienta

„Či je to dítě?“

Dětské kardiocentrum

- Nejčastěji hlášené NU
 - záměna léků
 - záměna biologického materiálu
 - poškození integrity kůže (nejč. působením tepla)

Za 1. pololetí 2015 hlášeny 4 NU

Hlášení NU ve FN MOTOL

FN MOTOL		Hlášení nežádoucí události ve FN Motol	
Identifikace osoby, která hlásí nežádoucí událost			
Číslo formuláře: _____			
Jméno: _____	Pracoviště: _____		
Linka : _____			
Datum: _____	čas: _____	události _____	
Typ nežádoucí události:			
☐ A) Pád hospitalizovaného pacienta	☒ B) Ostatní nežádoucí události	☐ C) Hlášení dekubitů	
Pracoviště (místo), kde k události došlo:			
☐ zdravotnická pracoviště			
☐ nezdravotnická pracoviště			
☐ společné prostory FN Motol			
Událost:			
Co se stalo?			
☐ chyba při podání medikace:			
☐ pád ambulantního pacienta			
☐ provedení výkonu na nesprávné straně, etáži nebo orgánu			
☐ nesprávné provedení výkonu		☐ provedení výkonu na nesprávném pacientovi	
☐ nepředvídatelné úmrtí pacienta		☐ popáleniny pacienta	
☐ pokus o sebevraždu		☐ dokonaná sebevražda nebo sebepoškození	
☐ problém s identifikací pacienta		☐ poškození jiných osob	
☐ agresivní chování:			
☐ svévolný odchod pacienta z nemocnice		☐ selhání zdravotnické techniky	
☐ chyba v objednávání transfúzních přípravků		☐ chyba při podávání transfúzních přípravků	
☐ problémy s ICT (informační a komunikační technologie)		☐ radiační nehoda	
☐ problém s transportem pacienta		☐ závada v provozu operačních sálů	
☐ NU související s poskytováním laboratorních služeb:			
☐ odmítnutí přijetí pacienta z urgentního příjmu k hospitalizaci lůžkovým pracovištěm			
☐ jiné			
Týká se NU pacienta (identifikace pacienta): ☐ NE ☐ ANO			
Jméno: ☐ známé ☐ neznámé		Jméno pacienta: _____	
Pohlaví: ☐ ŽENA ☐ MUŽ		Datum narození: _____	
Stručný popis události:			

Lze tedy chybu odvrátit?

NE

**Ale díky v současné době nastaveným
systémům hlášení a řešení lze počet
chyb minimalizovat**

Na závěr

„Není nakonec tím
nebohým on,
zdravotník?“

(H. Konečná, D. Slouková, T. Mardešić: Medicína založená na
důvěře, O nebohém pacientovi v postmoderní době, 2012)

